

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lipca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z wniosku K. C.

przy uczestnictwie R. B. i H. B.

o wpis hipoteki przymusowej zwykłej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 lipca 2010 r.,

zażalenia wnioskodawczyni

na postanowienie Sądu Okręgowego w S. z dnia 22 stycznia 2010 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 22 stycznia 2010 r. Sąd Okręgowy w S. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że nakazał wpisać w dziale IV księgi wieczystej Kw (...) hipotekę przymusową zwykłą w kwocie 1000 zł na częściach ułamkowych w prawie wieczystego użytkowania nieruchomości rolnej działki (...)/2 należących do dłużników solidarnych - R. B. i H. B., na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej - na rzecz K. C. i stwierdził, że koszty postępowania przed Sądami obu instancji oraz Sądem Najwyższym wnioskodawca i uczestnicy ponoszą we własnym zakresie.

Rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnił zastosowaniem zasady określonej w art. 520 k.p.c. Wskazał, że co prawda interesy wnioskodawcy i uczestników były sprzeczne jednak właściciele nieruchomości nie dali żadnych podstaw do wystąpienia z wnioskiem, a poza tym występujący w sprawie problem wyjaśniło dopiero zapadłe w sprawie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2009 r.

W zażaleniu na rozstrzygnięcie o kosztach wnioskodawca, zarzucając naruszenie art. 520 § 2 k.p.c. wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy w przedmiocie rozstrzygnięcia o kosztach do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zasadą jest, że w postępowaniu nieprocesowym każdy biorący w nim udział ponosi koszty z nim związane (art. 520 § 1 k.p.c.). Wynika z niej, że zwrot kosztów może być pomiędzy uczestników postępowania nieprocesowego orzeczony tylko wtedy, gdy ich prawa, lub obowiązki względem przedmiotu sprawy są nawzajem sprzeczne. Przeciwność taka przedstawia się różnie - w zależności od przedmiotu sprawy - a w niektórych postępowaniach w ogóle nie występuje. W tym ostatnim wypadku bez względu na to jakie stanowisko procesowe prezentowali zainteresowani w jej toku i jak kończyły się poszczególne stadia, w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie istnieje podstawa do zastosowania wskazanej zasady, z tego względu, że zawarte w art. 520 § 2 i 3 wyjątki nie mogą być interpretowane w sposób rozszerzający. Innymi słowy z założenia przepisy te, nie mogą być stosowane wtedy, gdy w sprawie nie występuje sprzeczność praw lub interesów wnioskodawcy i uczestników.

Ze względu na to, że w ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361, ze zm.) brak odmiennych uregulowań w przedmiocie kosztów, wbrew stanowisku zawartemu w zażaleniu, w sprawie miał zastosowanie art. 520 k.p.c. Dopiero gdy w postępowaniu nieprocesowym, ze względu na jego nietypowy charakter, okoliczności mające znaczenie dla rozstrzygnięcia o kosztach nie mieszczą się w hipotezach art. 520 § 1, 2 i 3 k.p.c. znajdują odpowiednie zastosowanie (art. 13 § 2 k.p.c.) reguły dotyczące zwrotu kosztów procesu (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 1987 r., III CZP 37/87, OSNCP, 1988, nr 10, poz. 138).

W judykaturze zostało już wyjaśnione, że w sprawie o wpis hipoteki przymusowej nie występuje sprzeczność interesów pomiędzy żądającym wpisu tego ograniczonego prawa rzeczowego wnioskodawcą, a uczestnikami właścicielami nieruchomości. Ustanowienie bowiem hipoteki przymusowej leży tylko w interesie wnioskodawcy (por.

uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 1973 r., III CZP 96/72, OSNC 1973, nr 9, poz. 146). W takiej sprawie ma zastosowanie zasada wyrażona w art. 520 § 1 k.p.c. i brak podstaw do stosowania z wyjątków uregulowanych w art. 520 § 2 i 3 k.p.c.

Na marginesie trzeba zauważyć, że sentencja zaskarżonego postanowienia nie została do końca poprawnie sformułowana, gdyż uznanie przez sąd w postępowaniu nieprocesowym, że wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów postępowania nie uzasadnia odstąpienia od reguły określonej w art. 520 § 1 k.p.c. powoduje oddalenie tego wniosku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 1999 r., III CKN 497/98, OSNC 2000, nr 6, 116).

Z tych względów zażalenie oddalono (art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).